דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי

דף עבודה בעקבות רבי יוסי בן חלפתא

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

הנה מערך חינוכי וסיפור מקיף ומרתק על רבי יוסי בן חלפתא וגלותו לציפורי, מותאם במיוחד לבנים בחינוך הדתי-לאומי בכיתות ב׳-ד׳, על פי כל כללי הסטוריטלינג שביקשת.

פִּתְיחָה: הַפְּגִישָׁה הַסּוֹדִית בְּצֵל הָרוֹמָאִים

יְלָדִים, אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלְּאַחַר חֻרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי. אוֹתָם יָמִים הָיוּ יָמִים לֹא פְּשׁוּטִים לְעַם יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר יְהוּדִי הָיָה הוֹלֵךְ בָּרְחוֹב, הוּא הָיָה יָכוֹל לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל צַעֲדֵיהֶם הַכְּבֵדִים שֶׁל נַעֲלֵי הַבַּרְזֶל שֶׁל חַיָּלֵי רוֹמִי, צְעָדוֹת שֶׁהֵרְעִידוּ אֶת הָאֲדָמָה: טְרָאח... טְרָאח... טְרָאח...

הָרוֹמָאִים שָׁלְטוּ בָּאָרֶץ בְּיָד קָשָׁה, אַךְ כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם "שַׁלִּיטִים טוֹבִים", הֵם הִתְחִילוּ לִבְנוֹת בָּאָרֶץ כָּל מִינֵי בִּנְיָנִים וְשִׁפּוּצִים נוֹצְצִים מְשַׁיֵּשׁ.

יוֹם אֶחָד, בְּחֶדֶר סָגוּר וְשָׁקֵט שֶׁבְּאַחַת מֵעָרֵי יְהוּדָה, הִתְקַבְּצוּ יַחַד שְׁלוֹשָׁה מִגְּדוֹלֵי הַתַּנָּאִים שֶׁבַּדּוֹר: רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי (רַשְׁבִּ"י). אִתָּם יָשַׁב אָדָם נוֹסָף שֶׁקָּרְאוּ לוֹ יְהוּדָה בֶּן גֵּרִים.

תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, עָלָה הַנּוֹשֵׂא שֶׁל הַשִּׁלְטוֹן הָרוֹמָאִי. הַתַּנָּא רַבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעָאי, שֶׁתָּמִיד חִפֵּשׂ צַד זְכוּת, אָמַר: "רְאוּ כַּמָּה נָאִים מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל הָרוֹמָאִים! הֵם בָּנוּ גְּשָׁרִים מְפֹאָרִים מֵאֶבֶן שֶׁמְּחַבְּרִים בֵּין מְקוֹמוֹת קָשִׁים, הֵם תִּקְנוּ שְׁוָקִים יָפִים כְּדֵי שֶׁאֲנָשִׁים יוּכְלוּ לְקָנוֹת אֹכֶל בְּקַלּוּת, וְהֵם בָּנוּ בָּתֵּי מֶרְחָץ עִם מַיִם חַמִּים כְּדֵי שֶׁבְּנֵי הָאָדָם יוּכְלוּ לִרְחֹץ וְלִהְיוֹת בְּרִיאִים".

הַשְׁתִּיקָה הַגְּדוֹלָה וְהָאֵשׁ שֶׁל רַשְׁבִּ"י

כֻּלָּם הִפְנוּ אֶת מַבָּטָם אֶל הַתַּנָּא רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא, מְצַפִּים לִשְׁמֹעַ מָה תִּהְיֶה דַּעְתּוֹ שֶׁל הַחָכָם הַגָּדוֹל, אָדָם שֶׁמֵּאוֹת מַהֲלָכוֹת הַמִּשְׁנָה יָצְאוּ מִפִּיו. רַבִּי יוֹסֵי הִבִּיט בַּחֲבֵרָיו. בְּתוֹךְ לִבּוֹ, הוּא יָדַע הֵיטֵב שֶׁהָרוֹמָאִים לֹא עוֹשִׂים דָּבָר לְמַעַן הַיְּהוּדִים, אַךְ עֵינָיו רָאוּ גַּם אֶת הַסַּכָּנָה הַגְּדוֹלָה בְּהַמְרָדַת הַשִּׁלְטוֹן. מָה עָשָׂה רַבִּי יוֹסֵי? הוּא שָׁתַק. הוּא לֹא הִסְכִּים לְשַׁבַּח גּוֹיִם רְשָׁעִים מִצַּד אֶחָד, אַךְ לֹא רָצָה לְהוֹצִיא בִּקּוֹרֶת עֲלֵיהֶם מִצַּד שֵׁנִי. שְׁתִיקָה טְהוֹרָה וַחֲכָמָה שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם.

אֲבָל אָז... קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי! עֵינָיו הַקְּדוֹשׁוֹת בָּעֲרוּ כְּמוֹ לַפִּידִים שֶׁל אֵשׁ! הוּא לֹא הָיָה מְסֻגָּל לִשְׁמֹעַ שֶׁמְּשַׁבְּחִים אֶת מַחֲרִיבֵי הַמִּקְדָּשׁ. קוֹלוֹ הָרַעַם הִדְהֵד בַּחֶדֶר: "כָּל מָה שֶׁתִּקְנוּ – לֹא תִּקְנוּ אֶלָּא לְצָרְכְּ עַצְמָם! אֶת הַשְׁוָקִים בָּנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱסֹף כֶּסֶף מִמִּסִּים, וְאֶת בָּתֵּי הַמֶּרְחָץ בָּנוּ רַק כְּדֵי לְפַנֵּק אֶת הַגּוּף שֶׁל עַצְמָם בְּמַיִם מְבֻעְבָּעִים! אֵין מַעֲשֵׂיהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, רַק לְשֵׁם עַצְמָם הָרְשָׁעִים!".

הַשִּׂיחָה הִסְתַּיְּמָה, וְכָל רַב חָזַר לְתַלְמוּדוֹ. אֲבָל יְלָדִים, סוֹדוֹת הֵם כְּמוֹ נוֹצוֹת בָּרוּחַ – מֻקְדָּם אוֹ מְאֻחָר, הֵם בּוֹרְחִים הַחוּצָה. יְהוּדָה בֶּן גֵּרִים, שֶׁיָּשַׁב אִתָּם, סִפֵּר בְּתֹם לֵב לְבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ עַל הַוִּכּוּחַ מַרְתִּיחַ הַדָּם שֶׁהָיָה בֵּין הַחֲכָמִים. הַשְּׁכֵנִים שָׁמְעוּ, וּמִשָּׁם לְעוֹבְרֵי הָאֹרַח, עַד שֶׁהַדְּבָרִים הִתְגַּלְגְּלוּ יָשָׁר לְאָזְנָיו שֶׁל הַקֵּיסָר הָרוֹמָאי עַצְמוֹ!

גְּזַר הַדִּין שֶׁל הַקֵּיסָר

הַקֵּיסָר זָעַם. "יְהוּדִים יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים עָלַי!" הוּא טָרַק בְּאֶגְרוֹפּוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן. "אֲנִי מְצַוֶּה לְהוֹצִיא גְּזֵרָה מִיָּדִית! רַבִּי יְהוּדָה שֶׁשִּׁבַּח אוֹתָנוּ – יִתְעַלֶּה. הוּא יִהְיֶה 'רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים בְּכָל מָקוֹם'. רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי שֶׁגִּנָּה אוֹתָנוּ – דֵּינוֹ לְמָוֶת! לַהָרֹג אוֹתוֹ!" (וּכְמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, בְּגִלַּל הַגְּזֵרָה הַזּוֹ נֶאֱלַץ רַשְׁבִּ"י לִבְרֹחַ לַמְּעָרָה עִם בְּנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר לְמֶשֶׁךְ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה).

"וּמָה עִם הָרַב הַשְּׁלִישִׁי? הַהוּא שֶׁשָּׁתַק? רַבִּי יוֹסֵי?" שָׁאֲלוּ יֹעֲצֵי הַקֵּיסָר.

הַקֵּיסָר צִמְצֵם אֶת עֵינָיו. ״מִי שֶׁשִּׁוֹתֵק וְלֹא מְגֵן עָלֵינוּ… דֵּינוֹ גָּלוּת! אֲנִי מְגָרֵשׁ אוֹתוֹ! יוֹסֵי יִגְלֶה מִבֵּיתוֹ שֶׁבַּדָּרוֹם הַרְחֵק צָפוֹנָה, אֶל הָעִיר צִפּוֹרִי שֶׁבַּגָּלִיל!״

הַהֲלִיכָה לַגָּלוּת – עֹנֶשׁ אוֹ מַתָּנָה?

חַיָּלִים רוֹמָאִים הִגִּיעוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חַלַּפְתָּא. הֵם צִוּוּ עָלָיו לָאֵרֹז תּוֹךְ זְמַן קָצָר אֶת מְעַט מִטַּלְטָלָיו – טַלִּיתוֹ, תְּפִלָּיו וּמִסְפַּר גְּוִילֵי סְפָרִים שֶׁהָיוּ לְיָדוֹ, וְגֵרְשׁוּ אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ לְלֹא רַחֲמִים.

יְלָדִים, דַּמְיְינוּ מָה עָבַר בְּלִבּוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי. לַעֲזֹב אֶת קְהִלָּתוֹ הָאֲהוּבָה? אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁקּוֹלוֹת לִמּוּד הַתּוֹרָה בָּקְעוּ מִמֶּנּוּ כָּל דַּקָּה? הַהֲלִיכָה צָפוֹנָה הָיְתָה אֲרֻכָּה וּמְיַגַּעַת. הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָפְחָה עַל רֹאשׁוֹ, וַאֲבַק הַדְּרָכִים הָרַיחָנִי נִדְבַּק לְבִגְדֵי אוֹת הָרַב. כָּל צַעַד הִרְחִיק אוֹתוֹ מֵחַיָּיו הַקּוֹדְמִים.

אָדָם רָגִיל הָיָה וַדַּאי בּוֹכֶה וּמִתְלוֹנֵן: ״לָמָּה עָשׂוּ לִי אֶת זֶה?! רַק בְּגָלַל שֶׁשָּׁתַקְתִּי?! אֵיזֶה חֹסֶר צֶדֶק! אֵיזֶה חֹסֶר מַזָּל!״.

אֲבָל תַּנָּא קָדוֹשׁ כְּרַבִּי יוֹסֵי לֹא הֶאֱמִין בְּ״מַזָּל״ אוֹ בְּ״עֹנֶשׁ״ שֶׁל רוֹמָאִים. תּוֹךְ כְּדֵי הַלִּיכָה מְעֻיֶּפֶת הוּא אָמַר לְעַצְמוֹ: ״אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָבִי בַּשָּׁמַיִם הָאוֹהֵב שֶׁלִּי, גִּלְגֵּל אֶת הַדְּבָרִים כָּךְ שֶׁאֲנִי אֶסַּע לְצִפּוֹרִי – סִימָן שֶׁשָּׁם הַתַּפְקִיד שֶׁלִּי! סִימָן שֶׁיֵּשׁ לִי שְׁלִיחוּת שָׁם!״. הַמַּחֲשָׁבָה הַזּוֹ מִלְּאָה אֶת רַגְלָיו הָעֲיֵפוֹת בְּכֹחַ חָדָשׁ.

אוֹר חָדָשׁ בְּצִפּוֹרִי

כַּאֲשֶׁר נִכְנַס רַבִּי יוֹסֵי לְצִפּוֹרִי, הוּא גִּלָּה עִיר יָפָה מְאֹד. אֲוִיר קָרִיר נָשַׁב מֵהָרֵי הַגָּלִיל, שְׂדוֹת זֵיתִים יְרֻקִּים הִקִּיפוּ אוֹתָהּ, וְאֶשְׁכּוֹלוֹת עֲנָבִים מְתוּקִים גָּדְלוּ בָּהּ מִכָּל עֵבֶר. אַךְ מַשֶּׁהוּ חָסֵר… הַיְּהוּדִים בְּצִפּוֹרִי הָיוּ עֲסוּקִים בַּעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה וּבְמִסְחָר, אַךְ כְּמְעַט וְלֹא נִשְׁמַע בָּעִיר קוֹל סִלְסוּלָהּ הַמָּתוֹק שֶׁל הַתּוֹרָה. רַבִּי יוֹסֵי הֵבִין אֶת סוֹד גָּלוּתוֹ!

הוּא אָסַף סְבִיבוֹ אֶת תּוֹשָׁבֵי צִפּוֹרִי. בַּסַּבְלָנוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁלּוֹ, בְּחִיּוּךְ רַךְ וּבְקוֹל עָמֹק וְחָם, הוּא הֵחֵל לְלַמֵּד אוֹתָם. הוּא פָּתַח יְשִׁיבָה גְּדוֹלָה! מִי כְּמוֹהוּ יָדַע אֶת הֲלָכוֹת הַתּוֹרָה? מִי כָּמוֹהוּ הָיָה בָּקִי בְּתַלְמוּד וּבְמִדְרָשׁ? תּוֹךְ זְמַן קָצָר, הַתּוֹשָׁבִים שֶׁאָהֲבוּ אוֹתוֹ מְאֹד הֵחֵלּוּ לִנְהֹר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁלּוֹ. צִפּוֹרִי, הָעִיר הַשְּׁקֵטָה, הָפְכָה לְעִיר שֶׁשּׁוֹקֶקֶת תּוֹרָה!

הָרוֹמָאִים חָשְׁבוּ שֶׁהֵם מַעֲנִישִׁים וּמַסְתִּירִים אֶת רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חַלַּפְתָּא בְּחוֹר מֻרְחָק. אֲבָל דַּוְקָא שָׁם, בְּצִפּוֹרִי שֶׁבַּגָּלִיל, זָרַח אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי אֶל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל. לֹא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת (!!!) בַּמִּשְׁנָה כְּתוּבוֹת עַל שְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי (וּכְשֶׁכָּתוּב ״רַבִּי יוֹסֵי״ סְתָם בַּמִּשְׁנָה, זֶה הוּא!).

אִלְמָלֵא הַגָּלוּת שֶׁלּוֹ לְצִפּוֹרִי – הָעִיר הַזּוֹ לֹא הָיְתָה הוֹפֶכֶת מְאֻחָר יוֹתֵר לְמֶרְכַּז הַסַּנְהֶדְרִין בִּימֵי רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא.

כָּךְ הָפַךְ רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חַלַּפְתָּא אֶת הַ״גָּלוּת״ הַקָּשָׁה שֶׁלּוֹ – לִנְטִיעָה שֶׁל גַּן תּוֹרָנִי עָנָק לְנֶצַח נְצָחִים.

איך הדמות נהגה (ME):

רַבִּי יוֹסֵי לֹא הִתְאוֹנֵן עַל כָּךְ שֶׁהַתָּכְנִיּוֹת שֶׁלּוֹ נֶהֶרְסוּ וְהוּא אֻלַּץ לַעֲבֹר דִּירָה עֹקֶב עֹנֶשׁ הַגָּלוּת. הוּא הֵבִין שֶׁה׳ שָׁלַח אוֹתוֹ לְצִפּוֹרִי כְּדֵי שֶׁיָּאִיר שָׁם אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ.

איפה אנחנו בזה (WE):

לְפָעָמִים גַּם אֲנַחְנוּ נִתְקָלִים בְּשִׁנּוּי פִּתְאוֹמִי אוֹ מַשֶּׁהוּ מַרְגִּיז שֶׁנּוֹפֵל עָלֵינוּ מִלְּמַעְלָה: הַמּוֹרֶה הֶחְלִיט לְהַעֲבִיר אוֹתָנוּ מָקוֹם בַּכִּתָּה לְיַד יֶלֶד מֵעַצְבֵּן, הַהוֹרִים מוֹדִיעִים שֶׁעוֹבְרִים בַּיִת אוֹ עִיר, אוֹ אֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ נִמְנָע מֵאִתָּנוּ בְּגָלַל כֹּחַ עֶלְיוֹן. מִיָּד עָלֶיהָ הַנְּטִיָּה שֶׁלָּנוּ לִכְעֹס, לְבִכּוֹת ״לָמָּה עָשׂוּ לִי אֶת זֶה?!״.

איך ניישם מחר בבוקר (YOU):

בַּפַּעַם הַבָּאָה שֶׁקּוֹרֶה לְךָ שִׁנּוּי שֶׁלֹּא בְּקַשְׁתָּךָ, אוֹ שֶׁאַתָּה ״נֶעֱנָשׁ״ לָשֶׁבֶת בְּמָקוֹם חָדָשׁ אֶצְלְךָ – תַּעֲצֹר. תִּזְכֹּר אֶת רַבִּי יוֹסֵי. תֹּאמַר לְעַצְמְךָ: ״אִם ה׳ שָׂם אוֹתִי כָּאן עַכְשָׁו, יֵשׁ לִי הִזְדַּמְנוּת לַעֲשׂוֹת פֹּה מַשֶּׁהוּ טוֹב! אוּלַי לַעֲזֹר לַיֶּלֶד שֶׁלְּיָדִי שֶׁמִּתְקַשֶּׁה? אוּלַי לְהַרְאוֹת דֶּגְמָה אִישִׁית נִפְלָאָה?״. אַל תִּרְאֶה בָּזֶה עֹנֶשׁ, תִּרְאֶה בָּזֶה שְׁלִיחוּת.

א. שְׁאֵלַת פְּתִיחָה (לְפָנֵי הַסִּפּוּר):

״יְלָדִים, הַאִם פַּעַם קָרָה לָכֶם שֶׁמִּשֵּׁם רְצִיתֶם לָשֶׁבֶת בְּמָקוֹם מְסוּיָם בַּכִּיתָּה, וְהַמּוֹרֶה פִּתְאוֹם הֶעֱבִיר אֶתְכֶם לְמָקוֹם אַחֵר לְגַמְרֵי, אוּלַי לְיַד יֶלֶד שֶׁאִתָּם לֹא כָּל כָּךְ מְכִירִים? אֵיךְ הִרְגַּשְׁתֶּם אָז?

הַיּוֹם אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לְהַכִּיר תַּנָּא קָדוֹשׁ, שֶׁלֹּא רַק הֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ כֵּיסָא – אֶלָּא הֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ עִיר שָׁלֵמָה נֶגֶד רְצוֹנוֹ! בּוֹאוּ נִרְאֶה אֵיךְ הוּא הִגִּיב…״

ב. הֶעָרוֹת בְּצוּעַ וּסְטוֹרִיטֶלִינְג (לַמּוֹרֶה):

ג. הַמְלָצוֹת לַמַּאֲגָּת (4 שְׁקוּפִיּוֹת, בְּלִי לְהֵרָאוֹת חָסַר צְנִיעוּת):

משחק: "בונים את ציפורי מהקוביות שלנו"

מביאים לכיתה (או משתמשים בכרטיסיות מילים) אבני בניין/לגו/קרטונים קטנים. כל ילד יקבל "אבן". המורה מסביר: "כל אחד פה הוא כמו רבי יוסי – כשהוא מגיע למקום שנראה ריק או קשה, הוא יכול לבנות. כל אחד יאמר דבר טוב אחד שהוא רוצה לעשות בכיתה (למשל: 'לעזור לחבר', 'להרים זבל', 'לשמור על שקט בזמן תפילה'), וכשהוא אומר – הוא מניח את האבן שלו במרכז הכיתה". כך הילדים בונים "ישיבה/בית מדרש" יחד, בדיוק כפי שעשה רבי יוסי בציפורי.

מקורות: תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף ל"ג עמוד ב': סיפור הוויכוח בין רבי יהודה, רבי יוסי ורשב"י, דיווחו של יהודה בן גרים, וגזירת המלכות שיוסי יגלה לציפורי. אזכור פסיקותיו הרבות של רבי יוסי במשנה (חז"ל מעידים ש"סתם רבי יוסי – רבי יוסי בן חלפתא" וסודרו מפיו כ-300 הלכות מרכזיות. מובא על כוחו העצום בהלכה כתוצאה מישיבתו בציפורי).

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: "הנה מערך חינוכי וסיפור מקיף ומרתק על רבי יוסי בן חלפתא וגלותו לציפורי, מותאם במיוחד לבנים בחינוך הדתי-לאומי בכיתות ב'-ד', על פי כל כללי הסטוריטלינג שביקשת." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "בְּתוֹךְ לִבּוֹ, הוּא יָדַע הֵיטֵב שֶׁהָרוֹמָאִים לֹא עוֹשִׂים דָּבָר לְמַעַן הַיְּהוּדִים, אַךְ עֵינָיו רָאוּ גַּם אֶת הַסַּכָּנָה הַגְּדוֹלָה..."?

ג. כיצד הגיב רבי יוסי בן חלפתא למצב המתואר: "הַשְּׁכֵנִים שָׁמְעוּ, וּמִשָּׁם לְעוֹבְרֵי הָאֹרַח, עַד שֶׁהַדְּבָרִים הִתְגַּלְגְּלוּ יָשָׁר לְאָזְנָיו שֶׁל הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי עַצְמוֹ!"?

ד. מה השתנה בין "תּוֹךְ כְּדֵי הֲלִיכָה מְעַיֶּפֶת הוּא אָמַר לְעַצְמוֹ: "אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָבִי בַּשָּׁמַיִם הָאוֹהֵב..." לבין "אֲבָל דַּוְקָא שָׁם, בְּצִפּוֹרִי שֶׁבַּגָּלִיל, זָרַח אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי אֶל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל."?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "הַמְלָצוֹת לַמַּצֶגֶת (4 שְׁקוּפִיּוֹת, בְּלִי לְהֻרָּאוֹת חֲסַר צְנִיעוּת):"?

2. השלימו פרטים מְדוּיָקִים מִן הַסִּיפּוּר

א. הנה מערך חינוכי וסיפור מקיף ומרתק על רבי יוסי בן חלפתא וגלותו לציפורי, מותאם במיוחד לבנים בחינוך הדתי-לאומי בכיתות ב׳-ד׳, על פי כל כללי הסטוריטלינג _____.

ב. הָרוֹמָאִים שָׁלְטוּ בָּאָרֶץ בְּיָד קָשָׁה, אַךְ כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם ״שַׁלִּיטִים טוֹבִים״, הֵם הִתְחִילוּ לִבְנוֹת בָּאָרֶץ כָּל מִינֵי בִּנְיָנִים וְשִׁפּוּצִים נוֹצְצִים _____.

ג. בְּתוֹךְ לִבּוֹ, הוּא יָדַע הֵיטֵב שֶׁהָרוֹמָאִים לֹא עוֹשִׂים דָּבָר לְמַעַן הַיְּהוּדִים, אַךְ עֵינָיו רָאוּ גַּם אֶת הַסַּכָּנָה הַגְּדוֹלָה בְּהַמְרָדַת _____.

ד. אֶת הַשָּׁוְקִים בָּנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱסֹף כֶּסֶף מִמִּסִּים, וְאֶת בָּתֵּי הַמֶּרְחָץ בָּנוּ רַק כְּדֵי לְפַנֵּק אֶת הַגּוּף שֶׁל עַצְמָם בְּמַיִם _____!

ה. הַשְּׁכֵנִים שָׁמְעוּ, וּמִשָּׁם לְעוֹבְרֵי הָאֹרַח, עַד שֶׁהַדְּבָרִים הִתְגַּלְגְּלוּ יָשָׁר לְאָזְנָיו שֶׁל הַקֵּיסָר הָרוֹמָאִי _____!

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
הָרוֹמָאִים שָׁלְטוּ בָּאָרֶץ בְּיָד קָשָׁה, אַךְ כְּדֵי לְהַרְאוֹת שֶׁהֵם ״שַׁלִּיטִים טוֹבִים״, הֵם הִתְחִילוּ לִבְנוֹת בָּאָרֶץ כָּל מִינֵי בִּנְיָנִים וְשִׁפּוּצִים נוֹצְצִים מִשֶּׁיֵּשׁ.	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: אֶת הַשָּׁוְקִים בָּנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱסֹף כֶּסֶף מִמִּסִּים, וְאֶת בָּתֵּי הַמֶּרְחָץ בָּנוּ רַק כְּדֵי לְפַנֵּק אֶת הַגּוּף שֶׁל עַצְמָם בְּמַיִם…	□	□	
חַיָּלִים רוֹמָאִים הִגִּיעוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חַלַפְתָּא.	□	□	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: הַיְּהוּדִים בְּצִפּוֹרִי הָיוּ עֲסוּקִים בַּעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה וּבְמִסְחָר, אַךְ כִּמְעַט וְלֹא נִשְׁמַע בָּעִיר קוֹל סִלְסוּלָהּ הַמָּתוֹק שֶׁל הַתּוֹרָה.	□	□	
רַבִּי יוֹסֵי לֹא הִתְאוֹנֵן עַל כָּךְ שֶׁהַתַּכְנִיּוֹת שֶׁלּוֹ נֶהֶרְסוּ וְהוּא אֻלַּץ לַעֲבֹר דִּירָה עֵקֶב עֹנֶשׁ הַגָּלוּת.	□	□	

3. מה היה ראשון?

סיפור 42 • רבי יוסי בן חלפתא • דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָפְחָה עַל רֹאשׁוֹ, וַאֲבַק הַדְּרָכִים הֶרִיחָנִי נִדְבַּק לְבִגְדֵי אוֹת הָרַב.

□ הנה מערך חינוכי וסיפור מקיף ומרתק על רבי יוסי בן חלפתא וגלותו לציפורי, מותאם במיוחד לבנים בחינוך הדתי-לאומי בכיתות ב׳-ד׳, על פי כל כללי הסטוריטלינג שביקשת.

□ כך הילדים בונים ״ישיבה/בית מדרש״ יחד, בדיוק כפי שעשה רבי יוסי בציפורי.

□ קוֹלוֹ הָרַעַם הִדְהֵד בַּחֶדֶר: ״כָּל מָה שֶׁתִּקְּנוּ – לֹא תִקְּנוּ אֶלָּא לְצָרֶךְ עַצְמָם!

□ לֹא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת (!!!) בַּמִּשְׁנָה כְּתוּבוֹת עַל שְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי (וּכְשֶׁכָּתוּב ״רַבִּי יוֹסֵי״ סְתָם בַּמִּשְׁנָה, זֶה…

לפני ואחרי

מה קרה לפני: ״הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָפְחָה עַל רֹאשׁוֹ, וַאֲבַק הַדְּרָכִים הֶרִיחָנִי נִדְבַּק לְבִגְדֵי אוֹת הָרַב.״?

מה קרה אחרי: ״לֹא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת הֲלָכוֹת (!!!) בַּמִּשְׁנָה כְּתוּבוֹת עַל שְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי (וּכְשֶׁכָּתוּב ״רַבִּי יוֹסֵי״ סְתָם בַּמִּשְׁנָה, זֶה…״?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
אֶת הַשְּׁוָקִים בָּנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱסֹף כֶּסֶף מִמִּסִּים, וְאֶת בָּתֵּי הַמֶּרְחָץ בָּנוּ רַק כְּדֵי לְפַנֵּק אֶת הַגּוּף שֶׁל עַצְמָם…		
הַיְּהוּדִים בְּצִפּוֹרִי הָיוּ עֲסוּקִים בַּעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה וּבְמִסְחָר, אַךְ כִּמְעַט וְלֹא נִשְׁמַע בָּעִיר קוֹל סִלְסוּלָהּ הַמָּתוֹק שֶׁל…		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי" על רבי יוסי בן חלפתא? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "חַיָּלִים רוֹמָאִים הִגִּיעוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חַלַפְתָּא."

ג. אילו רבי יוסי בן חלפתא לא היה פועל כפי שמתואר ב־"אֲבָל דַּוְקָא שָׁם, בְּצִפּוֹרִי שֶׁבַּגָּלִיל, זָרַח אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי אֶל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל." — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "הַמְּלָצוֹת לַמַּאֲגָּת (4 שְׁקוּפִיּוֹת, בְּלִי לְהֻרָאוֹת חֲסַר צְנִיעוּת)" מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

סיפור 42 • רבי יוסי בן חלפתא • דיעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. הנה מערך חינוכי וסיפור מקיף ומרתק על רבי יוסי בן חלפתא וגלותו לציפורי,...

2. בְּתוֹךְ לִבּוֹ, הוּא יָדַע הֵיטֵב שֶׁהָרוֹמָאִים לֹא עוֹשִׂים דָּבָר...

3. לַהֲרֹג אוֹתוֹ!״ (וּכְמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, בִּגְלַל הַגְּזֵרָה...

4. כַּאֲשֶׁר נִכְנַס רַבִּי יוֹסֵי לְצִפּוֹרִי, הוּא גִּלָּה עִיר יָפָה...

סיפור 42 • רבי יוסי בן חלפתא • דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי

5. רַבִּי יוֹסֵי לֹא הִתְאוֹנֵן עַל כָּךְ שֶׁהַתָּכְנִיּוֹת שֶׁלּוֹ...

6. כך הילדים בונים "ישיבה/בית מדרש" יחד, בדיוק כפי שעשה רבי יוסי בציפורי.

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "הַשָּׂכֵנִים שָׁמְעוּ, וּמִשָּׁם לְעוֹבְרֵי הָאוֹרַח, עַד שֶׁהַדְּבָרִים הִתְגַּלְגְּלוּ יָשָׁר לְאָזְנָיו שֶׁל הַקֵּיסָר…".

☐ **מכתב:** כתבו לרבי יוסי בן חלפתא בעקבות "הַיְּהוּדִים בְּצִפּוֹרִי הָיוּ עֲסוּקִים בַּעֲבוֹדַת הָאֲדָמָה וּבְמִסְחָר, אַךְ כְּמַעַט וְלֹא נִשְׁמַע בָּעִיר קוֹל…".

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "רַבִּי יוֹסֵי לֹא הִתְאוֹנֵן עַל כָּךְ שֶׁהַתָּכְנִיּוֹת שֶׁלּוֹ נֶהֶרְסוּ וְהוּא אֵלַץ לַעֲבֹר דִּירָה עֵקֶב עֹנֶשׁ הַגָּלוּת.".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
אֶת הַשָּׂוָקִים בָּנוּ כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֶאֱסֹף כֶּסֶף מִמִּסִּים, וְאֶת בָּתֵּי הַמֶּרְחָץ…		
אֲבָל דַּוְקָא שָׁם, בְּצִפּוֹרִי שֶׁבַּגָּלִיל, זָרַח אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי אֶל כָּל…		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי יוסי בן חלפתא פעל באירוע "תּוֹךְ כְּדֵי הֲלִיכָה מְעַיֶּפֶת הוּא אָמַר לְעַצְמוֹ: "אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אָבִי בַּשָּׁמַיִם הָאוֹהֵב שֶׁלִּי,..."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי יוסי בן חלפתא ומן המעשה "דעתו בוויכוח על הרומאים — הוגלה לציפורי" למדתי ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15